

Norges vassdrags- og energidirektorat,
Postboks 5091 Majorstua,
0301 Oslo

Oslo 23. september 2011

nve@nve.no

Referansenummer 200902521

Høringsuttalelse til forslag til endringer i forskrift om energimerking av bygninger og energivurdering av tekniske anlegg av 18.12.2009 nr.1665

Norges bygg- og eiendomsforening (NBEF) viser til høringen om endringer i energimerkeforskriften, og ønsker med dette å avgi vår høringsuttalelse, punkt for punkt.

Endringer i § 3 h, definisjoner

Presiseringen av eierdefinisjonen er velkommen.

Endringer i § 4, plikt til å ha energiattest

Bygningsenergidirektivet (2010/31/EU) inneholder ingen bestemmelser for revisjon av energiattesten, utover at energiattesten er gyldig for maksimum 10 år. Energiattesten skal gjenspeile byggets energistandard. At energiattesten må revideres dersom bygget har gjennomgått vesentlige bygningsendringer er OK. Revisjon av energiattesten ved endring i de tekniske systemer tilhører samme tankegang og kan være fornuftig. Uttrykket "endringer i de tekniske systemer" er imidlertid uklart. Uttrykket omfatter uten tvil utskiftninger av tekniske anlegg. Men det kan også omfatte endringer i driftsprosedyrer, for eksempel endring av ventilasjonsluftmengde eller tilluftstemperatur, som ikke er låst i NS3031:2007 og som har betydning for energimerkesresultat. Endringene i driftsprosedyrer er ofte energieffektive men er brukeravhengige og bør ikke påvirke energimerket.

NBEF foreslår at uttrykket "endringer i de tekniske systemer" erstattes med "utskiftning eller vesentlig oppgradering av de tekniske systemer". Det er et behov for å presisere bedre hva som ligger i begrepet «vesentlige oppgraderinger». NBEF anbefaler derfor at NVE supplerer forskriftsparagrafen med en liste over hvilke konkrete tiltak, samt i ved hvilket omfang disse tiltakene, vil utløse krav til oppgradering av energiattest.

NBEF mener at enkeltleilighetene over 50 m² i leilighets-/hybel-/studentbolighus bør kunne merkes etter reglene for mindre boenheter (<50 m²) der det er samme eier for hele huset. Det betyr at eieren ser hele bygget i sammenheng, og det gir liten merverdi å merke enkeltleiligheter.

Endringer i § 5, energiattest ved salg av boliger eller bygninger

Noen av våre medlemmer (f eks Forsvarsbygg ved Skifte Eiendom) selger ut offentlig eiendom (type boliger og adm.bygg) «på rot», og der markedet er representert ved større investorer/forvaltere.

NBEF mener at det ved slikt salg og ved omregulering av tidligere offentlig eiendom i forbindelse med avhending kan være hensiktsmessig at partene gis anledning til å avtale at dette kravet skal kunne fravikes. Slike større salg av eiendomsmasse «en bloc» vil oftest medføre at ny eier iverksetter rehabiliterings- og oppgraderingsarbeider på bygningsmassen. En pliktig merking av bygningsmassen slik den selges («as is») vil virke ressursløsende og unyttig.

Endringer i § 9 d og e, unntak fra plikten til å ha energiattest

Endringen som er foreslått virker vanskelig å praktisere. Det kan være vanskelig å vite på forhånd (dvs. før energimerke gjennomføres og tiltakslisten utarbeides) om boligen eller bygningen vil tåle "gjennomføring av energikrav". Videre er det uklart hva som inngår i uttrykket "gjennomføring av energikrav". Inngår kun bygningsmessige krav eller alle mulige energieffektiviseringstiltak? Energimerket har en informasjonsverdi som kan være relevant for et vernet bygg, og det er vanskelig å forstå at gjennomføringen av selve energimerket vil kunne skade bygget. Vi foreslår at ledd d endres til "Boliger eller bygninger som er vedtatt vernet på grunn av miljøet, arkitektur eller historikk, der vernevedtaket ikke er forenlig med endringer, utskiftninger eller vesentlig oppgradering av bygningskroppen eller av de tekniske installasjonene".

Endringer i § 11, innholdet i energiattest, bokstav b –tiltaksliste

Endringen er en presisering av eksisterende formulering i forskriften om at tiltaksliste ikke er påkrevet for nye boliger og bygninger. Presiseringen innebærer at unntaket gjelder såfremt kostnadseffektive tiltak for forbedring er vurdert under planleggingen av boligen/bygningen.

I høringsnotatet legger NVE til grunn at "det for nybygg i de fleste tilfeller vil være vurdert og gjennomført de forbedringer som er kostnadseffektive". NBEF støtter her Norsk Teknologis uttalelse om at utbygger ikke alltid har foretatt en energivurdering av kostnadseffektive energitiltak. Utbygger har i dag få eller ingen økonomiske incentiver til å implementere tiltak for energieffektivisering, utover de som kreves av teknisk forskrift (TEK10). En tiltaksliste kan derfor bevisstgjøre sluttkunden i hvilke grad de får overlevert eller som leietaker flytter inn i et bygg hvor potensialet for kostnadseffektiv energieffektivisering er realisert. Videre, for byggherrer som bygger for eget bruk, kan manglende bestillerkompetanse medføre at energieffektiviserende tiltak ikke blir gjenstand for vurdering på et tidlig og gunstig tidspunkt. Også her vil en tiltaksliste bidra til å rette byggherrens oppmerksomhet mot kostnadseffektiv energieffektivisering utover minstekrav definert av TEK10. TEK10 gir etter vår mening ikke tilstrekkelige føringer som vil kunne ivareta potensialet for energieffektiv drift og forvaltning av energibruken i tekniske installasjoner. Så lenge forskriften ikke sikrer installasjon av tekniske installasjoner med styringssystemer som legger til rette for optimal bruk av energi etter behov, tid, temperatur og tilstedeværelse, vil det også for nybygg kunne være et potensial for forbedringer.

NBEF vil som Norsk Teknologi anbefale at unntak for krav om tiltaksliste for nybygg fjernes. Formuleringen NVE foreslår i revidert § 11 for nybygg, *[...er tiltaksliste ikke påkrevet såfremt kostnadseffektive tiltak for forbedring utover de gjeldende krav til energimessig yteevne er vurdert under planleggingen]*, gir etter vårt syn et skjønnsrom som vil stille den ikke-profesjonelle byggherre, sluttkunde eller leietaker i en svak situasjon, siden de sjelden har kompetanse til å evaluere de vurderinger som er gjort under planleggingen. Vi vil også trekke frem at innføring og bruk av kontroll som følger av PBL/SAK10 vil avgrenses til forskriftskravene, altså minimumskrav.

NBEF mener at innføring av obligatorisk tiltaksliste også for nybygg vil sikre at ikke-profesjonelle byggherrer, sluttkunder eller leietakere blir forelagt et beslutningsgrunnlag som er viktig for deres orientering i eiendomsmarkedet enten de skal overta nye bygg som eier eller leietaker. Innføring av obligatorisk tiltaksliste vil også sikre at energimerkeordningen er i tråd med de føringer som ligger i tidligere og revidert bygningsenergidirektiv og at energiattesten i større grad vil synliggjøre potensialet for kostnadseffektive forbedringer.

Endringer i § 13, energivurdering av tekniske anlegg

NBEF har ingen kommentarer til de foreslåtte endringene. Endringene er i samsvar med bygningsenergidirektivet.

Endringer i § 15 tredje ledd, krav til gjennomføring av energivurdering og § 17 andre ledd, registrering av energivurdering

Bygningsenergidirektivet operer med begrepet "uavhengig ekspert" og ikke "uavhengig person". Videre sier bygningsenergidirektivet at ekspertene skal godkjennes. NVE presiserer at i praksis betyr "uavhengig måte" at eier selv eller en representant for eieren, ikke kan utføre energivurderingen, men at det fortsatt er mulig å bruke en ekspert som er leid inn for å utføre installasjon, ettersyn eller vedlikehold av anleggene.

NBEF har svært mange medlemmer som er forvaltere av offentlige formålsbygg. Flere av disse (f eks Statsbygg og Forsvarsbygg) leverer egne høringsuttalelser. NBEF mener at et slikt krav til «uavhengighet» må settes opp mot EPBDs krav til at forskriftsutformingen skal være kostnadseffektiv i en samfunnsøkonomisk kontekst. Våre medlemmer som representerer offentlig sektor har bygg som i liten grad opererer i en markedsmessig kontekst (dvs med private leietakere og som avhendingsobjekt). Nytteverdien av en energivurdering av tekniske anlegg vil for deres vedkommende handle om å få utarbeidet tiltakslistene som grunnlag for energieffektiv oppgradering av anlegg og ytelse. Disse listene vil for svært manges vedkommende bli sett på som en normal del av en tilstandsregistrering av bygningene med tanke på vedlikeholds-, oppgraderings- og rehabiliteringsarbeid – og vil måtte gjennomgå prioriteringer ut fra de kriterier hver enkelt har for sin eiendomsportefølje (som f eks Statsbygg). Mange har rekruttert fagfolk å ivareta driften av egne tekniske anlegg, og for å foreta energivurderinger (som f eks Undervisningsbygg). Forarbeidene til en slik energivurdering består i stor grad av å samle relevant FDV-dokumentasjon, og her legges det i mange av våre medlemmers organisasjoner ned et betydelig arbeid. Mange av disse har internt personell som tilfredsstillt kravene til kompetanse gitt i forskriftens § 19.

NBEF mener at de nye kravene om uavhengighet vil kunne medføre ekstra store og uforutsette kostnader for eier, da energivurdering av tekniske anlegg kunne ivaretas innen egen organisasjon da forskriften kom – og mange dermed har innhentet kompetanse til dette internt. For svært mange kommuner vil det være vanskelig å finne rom for økte driftsutgifter som ikke bidrar til bedring i tjenesteytingen – og vi stiller oss derfor spørrende til om dette kravet kan være kostnadseffektivt. Eier eller eiers representant sitter i dag med inngående informasjon om byggenes tekniske anlegg, en kunnskap som det i følge forslaget ikke kan gjøres nytte av. Det er etter vårt syn urimelig at denne kunnskapen skal være mindre verdt enn en ekstern konsulents vurderinger.

Her gjengir vi argumenter mot kravet til uavhengighet fra ett av våre medlemmer (Undervisningsbygg Oslo KF):

1. Personell tilknyttet byggets eier har bedre kjennskap til bygningen, og vil kunne gjøre en mer nøyaktig, riktig og fullstendig vurdering.
2. Personell som utfører disse oppgavene får tilført oppdatert detaljkunnskap om bygningen og vil være bedre i stand til å forbedre driften og gjennomføre forbedringer på bygget, på bakgrunn av den kunnskapen som de får gjennom arbeidet med merking.
3. Den kunnskapen som genereres ved merking i egen regi går i større grad inn i foretakets "kunnskapsbank", og gjør det lettere for foretaket å utnytte kunnskapen i ettertid.
4. Det er økonomisk gunstigere å gjennomføre i egen regi når kompetansen foreligger, og midler som ellers måtte vært benyttet til å etablere og holde liv i nok en ny konsulentindustri, kan benyttes til energiltak på byggene.
5. Siden det forutsettes at merkingen skal gjentas med jevne mellomrom, og dessuten skal holdes ved like og oppdateres etter hvert som tiltak gjennomføres på bygningene, vil mulighet til å gjennomføre merking i egen regi være et incitament for foretakene til å skaffe seg solid kompetanse på energi i egne rekker. Dette må anses å være svært positivt for utviklingen i bransjen.
6. Markedet har problemer med å tilby riktig kompetanse til å gjennomføre merking, og kan ha nytte både av den avlastningen og den konkurransen både på pris og kvalitet som merking i egen regi representerer.

Når det gjelder kompetansekrav og kvalitet, mener vi at man vil være bedre tjent med at det gjennomføres revisjon og kontroll med merkingen, både den som utføres i egen regi og den som utføres av mer eller mindre uavhengige konsulenter. Uavhengigheten i en såpass liten bransje i et lite land er sjelden 100%, og kontroll er alltid bedre enn tillit dersom man vil sikre at det blir gjort skikkelig og ærlig arbeid.

NBEF vil som tidligere nevnt gå inn for at det etableres en godkjenningsordning som sikrer at det personell som skal utføre vurderingen tilfredsstillende kravene til en ekspert iht forskriftens § 19. Gitt en frivillig bruk av eksterne eller interne ressurser vil hver enkelt eier kunne vurdere ut fra sine kompetanse- og kapasitetsmessige hensyn om vurderingen skal foretas av en uavhengig person eller en intern ressurs.

Økonomiske og administrative konsekvenser av foreslåtte endringer i § 15

NBEF oppfatter endringsforslagene som en oppfølging av ESAs krav om harmonisering med EPBD. Vi er positive til å bruke tid og fokus på energieffektivisering, men vi må ikke glemme at den mest relevante energibæreren (elektrisitet) har et annet prisbilde i Norge enn i Europa – den er gjennomgående billigere. Motsatt er det med arbeidskraft; ikke minst innleid konsulenthjelp. I tillegg har Norge en høyere forsyningsikkerhet basert på nasjonale ressurser. Krav til uavhengighet ved energivurderingen vil etter vårt syn ikke nødvendigvis være lønnsomt i form av å gi økt verdi for byggeieren (eller samfunnet). NBEF frykter at kravene til bruk av «uavhengig person» ikke representerer et kostnadseffektivt reguleringstiltak - og at det vil kunne være med på å undergrave ordningen og omdømmet til energieffektivisering.

NBEF står til disposisjon for NVE eller OED dersom det er ønskelig med en utdypning av innholdet i dette brevet

For Norges bygg- og eiendomsforening

www.nbef.no

Med vennlig hilsen

Eystein C. Husebye

Daglig leder

tel: +47 6752 6021; fax: +47 6752 6011 mob: +47 9265 7997

Vedlegg: Uttalelser fra noen av våre medlemmer (Undervisningsbygg, Porsgrunn kommune, SIO Eiendom)

Eystein C. Husebye

Fra: Bjørn Antonsen <bjorn.antonsen@ubf.oslo.kommune.no>
Sendt: 23. september 2011 08:29
Til: Eystein C. Husebye
Kopi: Tore Fredriksen
Emne: Høring . Endringer i energimerkeforskriften

Hei Eystein!

Jeg har sett litt på de forslåtte endringene i forskriften. Siden vi ikke er høringsinstans, noe jeg for øvrig er ganske lite tilfreds med, tatt i betraktning hvor langt vi er kommet på dette området, håper jeg du har muligheter til å kommunisere disse synspunktene på våre vegne, gjennom NBEFs høringsuttalelse.

Jeg syns jo for så vidt at alle endringene er fornuftige, unntatt en, og den er veldig viktig for oss:

Det gjelder §§15 andre ledd og 17 andre ledd, der det foreslås innført krav om at energivurdering og registrering må utføres av en uavhengig person. Det er etter mitt syn viktig at faglig kompetente eiere beholder muligheten til å utføre merkingen, inkl energivurdering og registrering i egen regi, når kompetansekravene ellers er oppfylt. Følgende argumenter kan gjøres gjeldende:

1. Personell tilknyttet byggets eier har bedre kjennskap til bygningen, og vil kunne gjøre en mer nøyaktig, riktig og fullstendig vurdering.
2. Personell som utfører disse oppgavene får tilført oppdatert detaljkunnskap om bygningen og vil være bedre i stand til å forbedre driften og gjennomføre forbedringer på bygget, på bakgrunn av den kunnskapen som de får gjennom arbeidet med merking.
3. Den kunnskapen som genereres ved merking i egen regi går i større grad inn i foretakets "kunnskapsbank", og gjør det lettere for foretaket å utnytte kunnskapen i ettertid.
4. Det er økonomisk gunstigere å gjennomføre i egen regi når kompetansen foreligger, og midler som ellers måtte vært benyttet til å etablere og holde liv i nok en ny konsulentindustri, kan benyttes til energitiltak på byggene.
5. Siden det forutsettes at merkingen skal gjentas med jevne mellomrom, og dessuten skal holdes ved like og oppdateres etter hvert som tiltak gjennomføres på bygningene, vil mulighet til å gjennomføre merking i egen regi være et incitament for foretakene til å skaffe seg solid kompetanse på energi i egne rekker. Dette må anses å være svært positivt for utviklingen i bransjen.
6. Markedet har problemer med å tilby riktig kompetanse til å gjennomføre merking, og kan ha nytte både av den avlastningen og den konkurransen både på pris og kvalitet som merking i egen regi representerer.

I forhold til kompetansekrav og kvalitet, mener jeg at man vil være bedre tjent med at det gjennomføres revisjon og kontroll med merkingen, både den som utføres i egen regi og den som utføres av mer eller mindre uavhengige konsulenter. Uavhengigheten i en såpass liten bransje i et såpass lite land er sjelden 100%, og kontroll er alltid bedre enn tillit dersom man vil sikre at det blir gjort skikkelig og ærlig arbeid.

Med vennlig hilsen
Undervisningsbygg Oslo KF
Bjørn Antonsen
seksjonsleder energi- og miljøseksjonen
Tlf: 98 23 00 86

Sentralbord: 23 06 09 70
www.undervisningsbygg.no

Energimerkeforskriften – kommentarer til høring

Det vises til høring av forskriftsendringer og til møte 21.9.11 om dette i regi av NBEF. Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO) vil med dette gi noen kommentarer.

Kort om SiOs bygninger

SiO har en eiendomsportefølje på til sammen ca 350.000 m².

Av dette er ca 290.00 m² boliger, 6.200 kvm barnehager, 11.300kvm idrettsanlegg og ca 40.000 m² næringsarealer.

Hvordan forskriftendringene vil påvirke SiO

Generelt vil forskriftendringen med føre økte kostnader som vil måtte belastes våre leietakere (studentene). Dette er en utgift som vi trolig må finansieres tilsvarende vedlikeholdsutgifter.

Den viktigste endringen for SiO er at vi etter endringen også må ha energimerke for alle boligene, mens det etter gammel ordning kun var boliger større enn 50 m², og disse er relativt få. Vi har i størrelsesorden 80 bygninger med leiligheter som da må merkes.

Da SiO har personell med teknisk kompetanse, har energimerking og energivurdering av tekniske anlegg vært aktuelt å kunne utføre av egne ansatte. Den foreslåtte endringen i § 13 om at energivurdering og registrering skal utføres av en uavhengig person har derfor betydning.

SiOs kommentarer

For forutsigbarhet i budsjettering og mulighet til å fordele kostnadene over tid, er det ønskelig å få en viss tid før de nye kravene skal være oppfylt.

Der et leilighets/hybelhus merkes som en helhet bør det vurderes om enkeltleilighetene over 50 m² behøver eget merke. For studentboliger vil det være samme eier for hele huset. Det betyr at eieren ser hele bygget i sammenheng, og det gir liten merverdi å merke enkeltleiligheter.

Vi mener også at energivurderingen skal kunne gjøres av eget personell med nødvendig kompetanse. Det vil kunne øke eierskapet til resultatene og også redusere selskapets kostnader.

Sendt NBEF 23.9.11

Espen Schram
SiO Eiendom

Eystein C. Husebye

Fra: Anette Birkelid Lekman <Anette.Birkelid.Lekman@porsgrunn.kommune.no>
Sendt: 22. september 2011 09:33
Til: Eystein C. Husebye
Emne: RE: Energimerkeordningen - markedsdriver eller «red tape»- Høringsuttalelse

PORSGRUNN KOMMUNE – HØRINGSUTTALELSE - ENDRINGER I FORSKRIFT OM ENERGIMERKING OG ENERGIVURDERING AV TEKNISKE ANLEGG

Vi har følgende kommentarer til forslaget om endringer i § 15 tredje ledd, krav til gjennomføring av energivurdering og § 17 andre ledd registrering av energivurdering: ***”foreslås det å kreve at energivurderingen skal utføres av en uavhengig person”***.

I praksis vil dette bety at eier eller representant for eier, ikke lenger kan utføre energivurderingen, men må kjøpe ekstern bistand. Dette vil medføre ekstra store og uforutsette kostnader for eier, da energivurdering av tekniske anlegg kunne ivaretas innen egen organisasjon da forskriften kom. For svært mange kommuner vil det være vanskelig å finne rom for økte driftsutgifter som ikke bidrar til bedring i tjenesteytingen.

Eier eller eiers representant sitter i dag med inngående informasjon om byggenes tekniske anlegg, en kunnskap som det i følge forslaget ikke kan gjøres nytte av. Det er etter vårt syn urimelig at denne kunnskapen skal være mindre verdt enn en ekstern konsulents vurderinger.

Mvh
Anette Birkelid Lekman
Fagleder forvaltning
Bygge- og eiendomsavdelingen
Porsgrunn kommune
Tlf: 35 54 75 63
anette.birkelid.lekman@porsgrunn.kommune.no
Besøksadresse: Rådhusgata 7, 4. etg

Med brukeren i fokus, levere avtalt tjeneste, løpende forbedret

Trenger du virkelig å skrive ut dette?

Fra: Eystein C. Husebye [mailto:Eystein@tfsk.no]
Sendt: 6. september 2011 11:13
Til: Anette Birkelid Lekman
Emne: Energimerkeordningen - markedsdriver eller «red tape»? Velkommen til frokostmøte i regi av NBEF og NOE 21.09

Til Anette Birkelid Lekman

NBEF og NOE ønsker deg velkommen til gratis* motivasjons- og inspirasjonsfrokost i Oslo 21.09:

Energimerkeordningen

- markedsdriver eller «red tape»?

21. september 2011 kl 08.00 – 10.00, Næringslivets Hus, rom «Gustav Vigeland 2», [Middelthuns g. 27](#), Majorstua, Oslo

Sett av et par timer til oppdatering og møt bransjekolleger!

Program

NVE har sendt ut et [høringsforslag](#) om endringer i energimerkeforskriften – med høringsfrist 24.09.11 og varslet implementering allerede 01.11.11.

NBEF og NOE er blant høringsinstansene, og vi inviterer nå medlemmer og andre interesserte til å få et innblikk i hva disse endringene går ut på.

Vil ordningen slik den nå vil fungere medføre ytterligere kostnader og «red tape» for byggeiere – eller er det strategiske muligheter i den – både teknisk og markedsmessig?

På frokostmøtet får du anledning høre hvilke endringer som er foreslått, hvordan fagmiljøene ønsker at ordningen skal videreutvikles

og hvilke muligheter og utfordringer energimerket representerer for aktørene innen eiendomsutvikling og –forvaltning;

- Energimerkeordningen skal endres – hva betyr det?
- Nye krav til tiltaksliste og uavhengighet
- Hvordan ser vi for oss fremtidige endringer?
- Hvordan kan du utnytte ordningen teknisk og markedsmessig?

Meld deg på og bli oppdatert – påmeldingsfrist 20. september!

* møtet er gratis for medlemmer i Norges Bygg- og Eiendomsforening + Norsk Eiendom (NOE) og koster NOK 350,- for ikke-medlemmer. Enkel frokostservering.

Meld deg på her: http://www.nbef.no/index.php?lang=no&id=208&kurs_id=948

Skulle ikke møtet passe for deg, ber vi om at du er så vennlig og videresender denne mailen til aktuelle personer i din bedrift. På forhånd takk for hjelpen.

Med vennlig hilsen
Norges Bygg- og Eiendomsforening (www.nbef.no)

Eystein C. Husebye
E-mail: eystein@nbef.no
tel: 6752 6021; fax: 6752 6011

ORG: 983 770 843 Postboks 73, Fornebuveien 37, NO-1325 Lysaker, Norway

E-postens innhold og eventuelle vedlegg, er ment kun til den eller de personer som formelt og juridisk er rett mottaker. E-posten er derfor konfidensiell. Uautorisert lesing eller kopiering av e-brevet er strengt forbudt. Er e-posten kommet deg i hende uten at du er ment som mottaker, og e-posten ikke kan bringes videre til adressaten, bes det om at du melder fra om dette til avsender og at den mottatte e-posten, og eventuelle kopier i elektronisk- eller papirformat, blir ødelagt. Denne fotnoten bekrefter også at dette e-brevet og eventuelle vedlegg er scannet for virus. Elektronisk post er usikkert og kan likevel inneholde virus og Tekniske foreningers servicekontor (avsender) aksepterer ikke noen form for ansvar for virus eller ødelagte data som følge av virus. Det er mottakerens ansvar selv å scanne e-brev og vedlegg for virus. Du er registrert i vår kundedatabase, hvis du IKKE ønsker å motta flere e-poster fra oss, vær så snill å melde dette [hit](#) [ctrl +klikk]